

1
01C
A-I/1/1246/22

प्रथमसत्रार्द्धम्

प्रथमपत्रम्

नव्यव्याकरणम्

पूर्णाङ्काः 80

(15×2=30)

समयः घण्टात्रयम्

अ. सर्वे अतिलघूत्तरीयाः प्रश्नाः समाधेयाः ।

1. अइउण् इत्यादिषु वर्णात् कारप्रत्ययः कुतो न भवति ?
2. माहेश्वरसूत्रेषु अनुबन्धस्य कर्ता कः ?
3. नागेशमते उपदेशशब्दस्य करणव्युत्पत्तिः उत भावव्युत्पत्तिः ?

अथवा

‘प्रतिज्ञानुनासिक्याः पाणिनीयाः’ इत्यत्र ‘पाणिनीयाः’ इति पदस्य ग्रन्थोक्तं विवरणं किम् ?

4. प्रकल्प्य चापवादविषयम् इत्यत्र प्रकल्प्य इत्यस्य नागेशरीत्या कोऽर्थः ?
5. उच्चैरुदात्तः इति सूत्रे उच्चैस्त्वं कीदृशम् ?

अथवा

मुखनासिकावचनोऽनुनासिकः इति सूत्रे नासिकाग्रहणस्य किं फलम् ?

6. तुल्यास्यप्रयत्नं सवर्णमित्यत्र आस्यग्रहणाभावे क्व दोषः स्यात् ?

अथवा

अइउण् इत्यादिसूत्रेषु सन्धिकार्यम् कुतो न ?

7. पूर्वत्रासिद्धमित्यस्य अधिकारत्वे को दोषः भाष्ये आपादितः ?
8. उच्चार्यमाणः उदात्तादिस्वरः न विवक्षितः इत्यत्र किं विनिगमकम् ?
9. “नाज्झलौ” इति सूत्रे मध्यमपदलोपिसमासाश्रयणं कुतः ?
10. “वृद्धिरादैच्” इति सूत्रे वृद्धिशब्दस्य पूर्वं पाठे किं कारणम् ?

अथवा

भूवादयो धातवः इति सूत्रे क्रियावाचिनः इत्यर्थः कथं लभ्यते ?

11. गतिश्च इति सूत्रे चग्रहणं किमर्थम् ?

12. स्थानेन्तरतमः इति सूत्रे तमब्राह्मणस्य ग्रन्थोक्तं फलं किम्?
13. आन्तर्यं कतिविधमिति विलिख्य अदसोऽसेः इत्यत्र कीदृशमान्तर्यमाश्रीयते इति लिखत।
14. न तु स्थान्यलाश्रयविधौ इति कथं लभ्यते?

अथवा

नागेशभट्टस्य कृतित्रयम् समुल्लिखत।

15. अचः परस्मिन् इति सूत्रे परस्मिन्निति कस्य विशेषणम्?

ब. सर्वे लघूत्तरीयाः प्रश्नाः समाधेयाः।

(5×6=30)

16. अ इ उ ण् इत्यादिसूत्रेषु सन्ध्यभावः कथमिति ग्रन्थोक्तदिशा व्याख्यात।
17. पूर्वं हि अपवादा अभिनिविशन्ते पश्चादुत्सर्गाः इत्यस्य आशयं लिखत।

अथवा

अनेकान्ता अनुबन्धाः इति पक्षे सम्भावितान् दोषान् उल्लिख्य परिहारं लिखत।

18. भाव्यमानेन सवर्णानां ग्रहणं न इति परिभाषायाः सिद्धिप्रकारं ग्रन्थोक्तदिशा वर्णयत।
19. 'पूर्वत्रासिद्धम्' इत्यसिद्धत्वं कार्यस्य उत शास्त्रस्य?

अथवा

येन विधिस्तदन्तस्य इति सूत्रस्य विशेषणं तदन्तस्य इत्यादि वाक्यार्थसिद्धिप्रकारं वर्णयत।

20. स्थानिवत्सूत्रे आदेशग्रहणस्य प्रयोजनमुपवर्णयत।

अथवा

अचः परस्मिन्निति भावाभावयोरुभयोर्ज्ञाप्यतिदेशः कथम्? सोदाहरणं लिखत।

स. निबन्धात्मकमुत्तरं लिखत।

(1×20=20)

21. अन्योन्याश्रयदोषप्रसङ्गमुद्भाव्य शेखरग्रन्थे विमृष्टान् परिहारविचारान् लिखत।

अथवा

तुल्यास्यप्रयत्नं सवर्णम्' इति सूत्रं सदलकृत्यं यथाग्रन्थं व्याख्यात।

अथवा

स्थानिवत्सूत्रस्य आरम्भे हेतुं प्रदर्श्य अनल्लिख्ये इत्यस्य नागेशाभिमतमर्थं सोदाहरणं प्रदर्श्य तण्डुलान् इत्यत्र नलोपापत्तिं वारयत।